

dlhá. Kvety obojpohlavné, zygomorfne. Kalich rúrkovitý, nerovnako päťzubý, lupienkov 5 (—4), obrátene okrúhlasto vajcovité, 10—15 mm dlhé, s dlhým nechťkom, na báze so žltými, neskôr červenými škvrnami, na okrajoch kučeravé a brvité. Tyčínik najčastejšie 7, dlhších ako koruna. Semenník žliazkatý chlpatý. Plod guľovitá, v priemere až 6 cm veľká, mätko ostnatá tobolka. Semená 1—2, guľovité, 1—2 cm v priemere, hnedé, lesklé.

Chromozómy: $2n = 40$, okr. 6, Rohovce (Murín et Májovský Acta Fac. Rer. Natur. Univ. Comen.-Bot. 27: 127, 1979).

Biológia, ekológia, pôvod. Kvitnutie apríl—máj. Pestuje sa v parkoch, stromoradiach, cintorínoch, záhradách atď., miestami zdivočuje, ale vo voľnej prírode sa mu nedarí. Rastie od planárneho až do montánneho stupňa, uprednostňuje hlboké a humózne pôdy. Pôvodný na východnom Balkáne, odkiaľ ho Clusius r. 1567 priviezol do botanickej záhrady vo Viedni.

Úžitkovosť. Má rôzne upotrebenie v ľudovej liečbe. Z oficiálneho hľadiska je najcennejšia kôra. Semená sa používajú na kŕmenie zveriny. Získava sa z nich tiež technický olej.

V sadovníctve sa pestujú aj ďalšie druhy, formy, variety a krížence. Za najkrajší z nich považujú *Ae. hippocastanum* × *pavia* = *Aesculus carnea* Hayne. Strom 15—20 m vysoký, so slabo lepkavými púčikmi. Listy tmavozelené. Lupienky ružové, na okrajoch žliazkaté. Plody holé.

BALSAMINACEAE S. F. Gray

IMPATIENTACEAE Dostál

NETÝKAVKOVITÉ

Impatiens L.

Netýkavka

Jednoročné byliny s dužinatou a na uzloch zhrubnutou stonkou. Listy jednoduché, bez prílistkov. Kvety v pazušných strapcoch, obojpohlavné, niektoré kleistogamické, súmerné, stopkaté. Kališných lístkov 3—5, takej farby ako lupienky, dolný ostrohatý. Lupienkov 5, predný najväčší, voľný, ostatné spolu zrastené. Tyčínik 5. Semenník vrchný. Plody mäsité, pružne pukavé tobolky, ktorých chlopne sa pri pukaní špirálovite skrúcajú. Semená bez endospermu.

Kľúč na určenie druhov

- 1a Rastliny až 200 cm vysoké. Listy protistojné alebo v trojpočetných praslenoch.
Lupienky tmavoružové až červené *I. glandulifera*